

**Sosyal Bilimlerde
Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim
ve Araştırma Tecrübeleri**

Editörler

Emir KAYA

Betül KALENDER YAŞAR

FCR YAYIN LTD.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1511
FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550
ISNI: 0000 0004 4657 1968
ROR ID: ror.org/00zznvq98

Eskiyei Yayınları

Yayın No | Publication Number: 286

Proje Kitaplığı: 3

Sosyal Bilimlerde Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri
Graduate Education and Research Experiences in Social Sciences Abroad
ISBN: 978-625-6781-99-3

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786256781993

Editörler | Editors:

Emir KAYA | orcid.org/0000-0001-7382-3575

Betül KALENDER YAŞAR | orcid.org/0000-0003-0304-727X

Proje Editörü | Project Editor: Abdullah Yasir CAN

Proje Koordinatörü | Project Coordinator: Hayrunnisa DÜZGÜN

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Edited Book

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 224

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR & Hayrunnisa DÜZGÜN

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: JNM | Sosyal Bilimler: Eğitim | Social Sciences: Education

BISAC: EDU029000 | Yükseköğretim | Higher Education

THEMA: 1KJH | Sosyal Bilimler - Eğitim | Social Sciences - Education

LC: LC241 | Sosyal Bilimler - Eğitim | Social Sciences - Education

Atf Bilgisi | Cite as: Kaya, Emir (ed.) – Kalender Yaşar, Betül (ed.). *Sosyal Bilimlerde Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri*. Ankara: Eskiyei Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050
Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60
www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Sosyal Bilimlerde Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri

Editörler

Prof. Dr. Emir KAYA
Betül KALENDER YAŞAR

Yazarlar

Doç. Dr. Erdal YILMAZ
Burak YETİMOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Betül DOĞAN AKKAŞ
Öğr. Gör. Dr. Mahmut Yusuf MAHİTAPOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Mohammed Musdif THER
Muhammed Musab BİÇER
Öğr. Gör. Nurettin AKÇAY
Dr. Öğr. Üyesi Halil ŞİMŞEK
Doç. Dr. Abdullah BAŞARAN

Editörler Hakkında | About the Editors

Emir KAYA

Lisans eğitimini İndiana Üniversitesi-Bloomington'da Siyaset Bilimi, Felsefe, Yakın Doğu Dilleri ve Kültürleri ana dalları ile Dini Çalışmalar alanında, yüksek lisans eğitimini Harvard Üniversitesinde Teoloji alanında tamamlamıştır. Doktora derecesini Londra Üniversitesi-SOAS'tan din, devlet ve toplum normlarının etkileşimi üzerine yazdığı *Balancing Interlegality through Realist Altruism: Diyanet Mediation in Turkey* başlıklı teziyle almıştır.

Yurda döndükten sonra Milli Eğitim Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinde görev yaptı. Anayasa Mahkemesinde raportör-hakim olarak çalıştı. Louvain Katolik Üniversitesi Hukuk ve Dinler kürsüsünde misafir araştırmacı olarak post-doktora çalışması yürüttü. Halen Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı başkanıdır.

Emir Kaya completed his undergraduate studies at Indiana University-Bloomington with majors in Political Science, Philosophy, and Near Eastern Languages and Cultures, and a minor in Religious Studies. He received his master's degree in Theology from Harvard University. He obtained his Ph.D. from the University of London-SOAS with a dissertation titled *Balancing Interlegality through Realist Altruism: Diyanet Mediation in Turkey* on the interaction of religious, state, and social norms.

After returning to Turkey, he served at the Legal Consultancy of the Ministry of National Education, and worked as a rapporteur-judge at the Constitutional Court. He conducted postdoctoral research as a visiting scholar at the Chair of Law and Religions at the Catholic University of Louvain. He is currently the Head of the Department of General Public Law at the Faculty of Law, Social Sciences University of Ankara.

Betül KALENDER YAŞAR

Lisans eğitimini Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamlamıştır (2022). Halihazırda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmakta ve Anadolu İlahiyat Akademisi bünyesinde çalışmaktadır. Çalışma alanları arasında mitoloji, karşılaştırmalı edebiyat ve hermenötik yer almaktadır.

Betül Kalender Yaşar completed her undergraduate studies at the Faculty of Theology, Ankara University (2022). She is currently pursuing her master's degree in the Department of History of Religions at the Social Sciences University of Ankara, and works at the Anatolian Academy of Theology. Her research areas include mythology, comparative literature, and hermeneutics.

Yazarlar Hakkında | About the Authors

Erdal YILMAZ

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünde tamamlamıştır (2004). Yüksek lisans derecesini Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı'ndan *Les Fondements Métaphysiques de la Liberté chez Leibniz* başlıklı teziyle almıştır (2009). Doktora çalışmasını Galatasaray Üniversitesi ve Paris Panthéon-Sorbonne Üniversitesi ortak doktora programında (cotutelle) *L'Historicité du Monde chez Hegel et Heidegger* başlıklı teziyle tamamlamıştır (2017).

Çalışma alanları arasında Modern Kıta Avrupası Felsefesi (Descartes, Spinoza, Leibniz ve Kant), Alman İdealizmi (Kant-Hegel), Fenomenoloji (Husserl-Heidegger), Hermeneutik (Gadamer), Metafizik, Etik, Tarih ve Zaman Felsefesi ile Dünya Kavramı ve Küreselleşme Fenomeni yer almaktadır. Bu alanlarda çeşitli akademik yayınları bulunan Yılmaz, 2009-2020 yılları arasında İstanbul Şehir Üniversitesi Felsefe Bölümünde görev yapmıştır. Halihazırda Marmara Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Erdal Yılmaz completed his undergraduate studies in the Department of Philosophy at Istanbul University (2004). He received his master's degree from Galatasaray University's Institute of Social Sciences, Department of Philosophy, with his thesis titled *Les Fondements Métaphysiques de la Liberté chez Leibniz* (2009). He completed his doctoral studies in a joint doctoral program (cotutelle) between Galatasaray University and Paris Panthéon-Sorbonne University with his dissertation titled *L'Historicité du Monde chez Hegel et Heidegger* (2017).

His research areas include Modern Continental European Philosophy (Descartes, Spinoza, Leibniz, and Kant), German Idealism (Kant-Hegel), Phenomenology (Husserl-Heidegger), Hermeneutics (Gadamer), Metaphysics, Ethics, Philosophy of History and Time, and the Concept of World and the Phenomenon of Globalization. With various academic publications in these fields, Yılmaz served in the Department of Philosophy at Istanbul Şehir University from 2009 to 2020. He is currently a faculty member at the Marmara University's Department of Philosophy.

Burak YETİMOĞLU

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tamamlamıştır. Yüksek lisansını, *Fransa Himaye Sonrası Fas'ta Dini Alanın Dönüşümü* başlıklı teziyle, Sciences-Po Aix Fakültesi'nin çift diploma programı kapsamında elde etmiştir. Bu süreçte, Milli Eğitim Bakanlığı YLSY bursu kapsamında Fransa'da Fransızca dil eğitimi almış ve Fas'ta akademik çalışmalar yürütmüştür.

Halen Uluslararası Rabat Üniversitesinde *Fas ve Türk Dini Kurumlarının Belçika ve Fransa'da Geliştirdiği Stratejiler* başlıklı tez çalışmasıyla doktora eğitimine devam etmektedir. Çalışma alanları arasında Kuzey Afrika, Fas, Afrika'da Futbol, Dini Kurumlar, Avrupa İslamı ve Fransa ile Belçika'daki Müslüman azınlıklar yer almaktadır.

Burak Yetimoğlu completed his undergraduate studies at the Faculty of Political Science, Istanbul University. He earned his master's degree with a thesis titled *Transformation of the Religious Field in Post-Protectoral Morocco* as part of a dual degree program at Sciences-Po Aix. During this period, he received a scholarship from the Turkish Ministry of National Education (YLSY), where he studied French language in France and conducted academic research in Morocco.

He is currently pursuing a PhD at the International University of Rabat with a thesis titled *Strategies Developed by Turkish and Moroccan Religious Institutions in Belgium and France*. His research interests include North Africa, Morocco, Football in Africa, Religious Institutions, European Islam, and Muslim minorities in France and Belgium.

Betül DOĞAN AKKAŞ

Lisans eğitimini Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde (2014), yüksek lisans derecesini Katar Üniversitesi Körfez Araştırmaları Bölümünde Katar dış politikasında güvenlikleştirme üzerine (2017) tamamlamıştır. Doktora derecesini Durham-Katar üniversiteleri Körfez Araştırmaları ortak programında Körfez siyasetinde hegemonya ve karşı hegemonya inşası üzerine almıştır.

Körfez ülkelerinin siyasal kültürleri, dış politikaları ve güvenlik stratejileri temel araştırma alanları arasındadır. Halihazırda İngiliz Uluslararası Çalışmalar Derneği (BİSA) bünyesinde Uluslararası Akdeniz, Orta Doğu ve Asya Çalışmaları grubu yürütücülüğü ve Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Betül Doğan Akkaş completed her undergraduate studies in the Department of International Relations at Bilkent University (2014) and received her master's degree from Qatar University's Gulf Studies Program with her research on securitization in Qatar's foreign policy (2017). She obtained her Ph.D. from the joint Gulf Studies Program of Durham-Qatar Universities with her dissertation on the construction of hegemony and counter-hegemony in Gulf politics.

Her main research areas include political cultures, foreign policies, and security strategies of Gulf countries. She currently serves as a faculty member in the Department of International Relations at Ankara University and as the coordinator of the International Mediterranean, Middle East, and Asian Studies group within the British International Studies Association (BISA).

Mahmut Yusuf MAHİTAPOĞLU

Lisans eğitimini Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamlamıştır (2015). Mezuniyetinin ardından Diyanet İşleri Başkanlığının *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecdî-i Sarîh Tercümesi* adlı eserin yeniden yayınlanma projesinde çalışmıştır (2015-2017). Arapça dil eğitimini Fas'ın Tetouan şehrinde Dar Loughat'ta (2017-2018) ve Ürdün'ün Amman şehrinde Qasid Arabic Institute'de (2018-2019) tamamlamıştır. Yüksek lisans derecesini Necmettin Erbakan Üniversitesi İslam Felsefesi Bilim Dalından *Şihâbeddîn Ömer Sühreverdî'nin Felsefe Eleştirisi* başlıklı teziyle almıştır (2019). Doktora derecesini Ürdün Üniversitesinde almıştır (2023).

Halihazırda Ankara Sosyal Bilimler üniversitesi Kelam Anabilim Dalı'nda görev yapmakta ve Günümüz Kelam Problemleri, Çağdaş İslam Düşüncesi, Mâturidîlik alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Mahmut Yusuf Mahitapoğlu completed his undergraduate studies at the Faculty of Theology, Ankara University (2015). Following his graduation, he worked on the republication project of *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercümesi* at the Presidency of Religious Affairs (2015-2017). He completed his Arabic language education at Dar Loughat in Tetouan, Morocco (2017-2018) and at Qasid Arabic Institute in Amman, Jordan (2018-2019). He received his master's degree from Necmettin Erbakan University's Department of Islamic Philosophy with his thesis titled *Shihab al-Din Omar al-Suhrawardi's Critique of Philosophy* (2019). He obtained his Ph.D. from the University of Jordan (2023).

He currently serves as a faculty member in the Department of Kalam at Social Sciences University of Ankara and continues his research in the fields of Contemporary Kalam Problems, Contemporary Islamic Thought, and Maturidism.

Mohammed Musdif THER

Lisans eğitimini Bağdat Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesinde (1995), yüksek lisans derecesini Beyrut İslâmî Üniversitesi Şer'îa Fakültesinde (2009) tamamlamıştır. Doktora derecesini Bağdat İmâm-ı A'zam Fakültesinden almıştır (2016).

Akademik kariyeri boyunca Rus İslam Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi (2002-2005), Mardin Artuklu Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi (2006-2010) ve Anbâr Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesinde (2012-2017) görev yapmıştır. Arapça'nın yanı sıra Rusça, Türkçe ve İngilizce bilmektedir.

Hali hazırda Anbâr Üniversitesindeki görevine devam etmektedir.

Muhammed Musdif Ther completed his undergraduate studies at the Faculty of Islamic Sciences, Baghdad University (1995), and received his master's degree from the Faculty of Sharia at Beirut Islamic University (2009). He obtained his Ph.D. from the Faculty of Imam A'zam in Baghdad (2016).

Throughout his academic career, he has served at the Faculty of Islamic Studies at Russian Islamic University (2002-2005), the Faculty of Islamic

Studies at Mardin Artuklu University (2006-2010), and the Faculty of Islamic Studies at Anbar University (2012-2017). In addition to Arabic, he is proficient in Russian, Turkish, and English.

He currently continues his position at the Anbar University.

Muhammed Musab BİÇER

Lisans eğitimini 2016 yılında Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümünde tamamlamıştır. 2016-2017 yılları arasında Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg şehrinde bulunan Witwatersrand University Modern Language programında dil eğitimi tamamlamıştır. Dil eğitimi süresince, Afrika Birliği Öğrenci Topluluğu çatısı altında Mozambik, Ruanda, Zimbabve ve çevre ülkelerde birçok toplum yararına projede aktif olarak yer almıştır. Yüksek lisansını Pakistan'ın İslamabad şehrinde bulunan National Defence University, Strategic Studies Bölümünde *Türkiye-Pakistan Relations in the 21st Century: Prospects and Challenges* başlıklı teziyle 2023 yılında başarıyla tamamlamıştır.

2018-2020 yılları arasında Türkiye Maarif Vakfı Afganistan Temsilciliğinde görev yapmış, bu görevin ardından 2020 yılından beri Türkiye Maarif Vakfı Pakistan Temsilciliğinde çalışmaktadır.

Muhammed Musab Biçer completed his bachelor's degree in international relations at Gazi University in 2016. Between 2016-2017, he pursued a language program at Witwatersrand University in Johannesburg, South Africa. During this period, he actively participated in various community-based projects under the umbrella of the African Union Student Association, contributing to initiatives in Mozambique, Rwanda, Zimbabwe, and neighboring countries. In 2023, he completed his MPhil in Strategic Studies at the National Defence University in Islamabad, Pakistan, with a thesis titled *Türkiye-Pakistan Relations in the 21st Century: Prospects and Challenges*.

From 2018 to 2020, he served at the Turkish Maarif Foundation, Afghanistan. He has been working at the Maarif Foundation's Pakistan Office in 2020.

Nurettin AKÇAY

Doktora derecesini Shanghai Üniversitesi Küresel Çalışmalar Bölümünden *A Comparative Study of Public Diplomacy between China and Turkey (2002-2012)* başlıklı teziyle almıştır (2021). Doktora sonrası çalışmalarını Şanghay Üniversitesinde sürdürmüştür (2022-2023).

Çalışma alanları arasında Çin-Türkiye İlişkileri, Çin'in Orta Doğu Politikası, Çin Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi yer almaktadır. Halihazırda Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Nurettin Akçay received his Ph.D. from the Department of Global Studies at Shanghai University with his dissertation titled *A Comparative Study of Public Diplomacy between China and Turkey (2002-2012)* (2021). He conducted his postdoctoral research at Shanghai University (2022-2023).

His research areas include China-Turkey Relations, China's Middle East Policy, Chinese Foreign Policy, and Public Diplomacy. He currently serves as a faculty member at Ankara Yıldırım Beyazıt University.

Halil ŞİMŞEK

İlk lisans eğitimini Mısır El-Ezher Üniversitesi İslam Hukuku Bölümünde (1995), ikinci lisans eğitimini Hunter College, City University of New York'ta Siyasal Bilimler ve Ekonomi alanında (2005) tamamlamıştır. Yüksek lisans derecesini University of Toronto'dan İslam Tarihi alanında (2008) almış, aynı üniversitede doktorasını İslam Araştırmaları alanında tamamlamıştır (2018).

Yüksek Lisans ve Doktora eğitimi süresince Toronto Üniversitesinde araştırma görevlisi, ders asistanı ve öğretim görevlisi olarak eğitim-öğretim faaliyetlerinde bulunmuştur. Kısa bir süre (2019-2020) MÜSDAV (Uluslararası Müslüman Topluluklarla Dayanışma Vakfı) Genel Müdürü olarak görev yaptıktan sonra ve halihazırda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde akademik kariyerine devam etmektedir. Çalışma ve araştırma alanları arasında Kur'an araştırmaları, İslam Tarihi, İslam Ekonomisi ve Finansı yer almaktadır.

Halil Şimşek completed his first undergraduate degree in Islamic Law at Al-Azhar University in Egypt (1995), and his second undergraduate degree in Political Science and Economics at Hunter College, City University of New York (2005). He received his master's degree in Islamic History from the University of Toronto (2008) and completed his Ph.D. at the same university in Islamic Studies (2018).

Throughout his academic career, he has worked as research assistant, teaching assistant, and lecturer at the University of Toronto. Briefly serving as the General Director of MÜSDAV (International Foundation for Solidarity with Muslim Communities) (2019-2020), Dr. Şimşek currently continues his academic career as the member of faculty at the Faculty of Divinity of the Social Sciences University of Ankara. His research interests include Qur'anic Studies, Islamic History, and Islamic Economics and Finance.

Abdullah BAŞARAN

Doğup büyüdüğü Ankara'da ilahiyat (2006-2010), New York'taysa çağdaş sanat ve felsefe eğitimi aldı (2013-2015). 2010-2013 yılları arasında *Miüfredat Kitap Dergisi*'nin editörlüğünü yaptı. Çeşitli dergilerde hermenötik ve fenomenoloji (*Cogito*, *Monograf*, *Sabah Ülkesi*), postmodern felsefe ve edebiyat teorisine (*Birikim*, *Post Öykü*, *Corpus*) katkılarda bulundu. 2020 yılında Edward S. Casey ve Anne O'Byrne'ün danışmanı olduğu *Touching the Text, the Touching Texts: The Carnal Hermeneutics of Reading* (Metne Dokunmak, Dokunan Metinler: Okumanın Bedensel Hermenötiği) başlıklı teziyle, yüksek lisansını da yaptığı SUNY Stony Brook Üniversitesi Felsefe bölümünden doktora derecesini aldı. 2021 yılında Khōra Mekân Çalışmaları'nı kurdu. 2020 yılından bu yana Hitit Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri bölümünde öğretim üyesi olarak, 2024'ten itibaren ise Boston College Felsefe bölümünde misafir öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları edebi ve felsefi hermenötik, okuma teorileri, beden ve mekân fenomenolojisi, mantık ve estetik alanlarında yoğunlaşıyor.

He studied divinity in Ankara (2006-2010) and contemporary art and philosophy in New York (2013-2015). Between 2010-2013, he was the

co-editor of *Müfredat Book Magazine*. He has contributed to various journals on hermeneutics and phenomenology (*Cogito*, *Monograf*, *Sabah Ülkesi*), postmodern philosophy and literary theory (*Birikim*, *Post Öykü*, *Corpus*). In 2020, with his doctoral thesis entitled *Touching the Text, the Touching Texts: The Carnal Hermeneutics of Reading* under the supervision of Edward S. Casey and Anne O'Byrne, he received his PhD degree in Philosophy from SUNY Stony Brook University. In 2021, he founded Khōra: Interdisciplinary Studies for Place and Space. Since 2020, he has been a faculty member in the Department of Philosophy and Religious Studies at Hitit University, and since 2024 he has been a visiting scholar in the Philosophy Department at Boston College. His research focuses on literary and philosophical hermeneutics, theories of reading, phenomenology of body and place, logic and aesthetics.

Kitap Hakkında

Sosyal Bilimlerde

Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri

Bir akademisyenin yurt dışı eğitim deneyimi, diploma kazanmanın çok ötesinde, entelektüel bir keşif yolculuğudur. Farklı ülkelerde lisansüstü eğitim almış sosyal bilimciler, bu kitapta tecrübelerini, karşılaştıkları zorlukları ve elde ettikleri başarıları aktararak, akademik dünyaya açılmak isteyen genç araştırmacılara ışık tutmaktadır.

Anadolu İlahiyat Akademisinin özgün bir projesi olarak şekillenen bu eser, okuyucuya mesafeli anlatımın ötesine geçerek, tecrübeyi merkeze alan bir yaklaşım sunmaktadır. Amerika'dan Çin'e, Pakistan'dan Fas'a uzanan geniş bir coğrafyada, her bir akademisyenin benzersiz yolculuğuna tanıklık etmekteyiz.

Kitabın dikkat çekici yönlerinden biri, sosyal bilimlerin farklı ülkelerde nasıl ele alındığını karşılaştırma imkanı sunmasıdır. Bu kapsamda, çeşitli ülkelerin üniversitelerindeki disiplinlerarası yaklaşımların Türkiye'deki teamüllerle nasıl harmanlanabileceği konusunda özgün fikirler verilmektedir. Bölüm yazarları, kendi deneyimlerinden yola çıkarak, akademik başarının sırlarını paylaşırken, kültürel şoktan dil bariyerine, araştırma metodolojilerinden profesyonel uyum süreçlerine kadar pek çok konuda pratik örnekler ve öneriler sunmaktadır.

Bu çalışma aynı zamanda, yurt dışı eğitim sürecine eleştirel bir bakış sunarak, pek çok "neden" ve "nasıl" sorusuna cevap aramaktadır. Kitapta yer alan değerlendirmeler; akademik özgürlük, araştırma kültürü ve entelektüel birikim gibi konulara değinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilimler, Lisansüstü Eğitim, Araştırma, Tecrübe, Yurt Dışı, Eğitim Felsefesi, Eğitim Politikaları

About the Book

Graduate Education and Research Experiences in Social Sciences Abroad

A scholar's international education experience is an intellectual journey that extends far beyond obtaining a degree. In this book, social scientists who have pursued graduate studies in different countries share their experiences, and achievements, illuminating the path for young researchers aspiring to enter the academic world.

This work, shaped as an original project of the Anatolian Academy of Theology, presents an experience-based approach that transcends impersonal narratives. Here we are witnessing each academician's unique journey, across a vast geography spanning from America to China, from Pakistan to Morocco.

One of the book's striking features is its ability to demonstrate how social sciences are handled in different countries. It provides original insights into how interdisciplinary approaches from various universities worldwide can be integrated with Turkish academic traditions. Drawing from their personal experiences, the authors explain the secrets of academic success, offering practical examples and suggestions on various issues from cultural shock to language barrier, from research methodologies to professional orientation processes.

This study also presents a critical perspective on studying abroad, seeking answers to many "why" and "how" questions. The evaluations in the book touch upon key subjects such as academic freedom, research culture, and intellectual sophistication.

Keywords: Social Sciences, Graduate Education, Research, Experience, International Education, Educational Philosophy, Education Policies

İÇİNDEKİLER

Takdim	19
Ön Söz	21
Fransa'da Yükseköğretim ve İmkanları	27
<i>Erdal YILMAZ</i>	
Fas'ta Lisansüstü Eğitim Tecrübesi	54
<i>Burak YETİMOĞLU</i>	
Katar'da Sosyal Bilimlerde Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri: Körfez Araştırmaları Özelinde Bir Değerlendirme	80
<i>Betiil DOĞAN AKKAŞ</i>	
Ürdün'de Lisansüstü Eğitim Tecrübesi	92
<i>Mahmut Yusuf MAHİTAPOĞLU</i>	
Irak'ta Eğitim-Araştırma Tecrübeleri ve Sosyal Bilimler	113
<i>Mohammed Musdif THER</i>	
Pakistan'da Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübesi	138
<i>Muhammed Musab BİÇER</i>	
Çin'in Yükseköğretim Sistemi: Pragmatizm Bağlamında Eğitimin Dönüşümü	157
<i>Nurettin AKÇAY</i>	
Kanada Tecrübesi Işığında Yurt Dışında Eğitim ve Araştırma	172
<i>Halil ŞİMŞEK</i>	
Amerika'da Sosyal ve Beşerî Bilimler Tecrübesi: Felsefenin Yeri ve Düşünme Görevi	200
<i>Abdullah BAŞARAN</i>	
Dizin	223

TAKDİM

Anadolu İlahiyat Akademisi bünyesinde “Geleceğin Akademisyenlerini Arıyoruz” Projesi kapsamında 2015 yılından bu yana lisans ve lisansüstü öğrenciler için sistematik dersler düzenlenmektedir. Yılın farklı zamanlarında belirli temalar doğrultusunda yapılan bu dersler, öğrenci merkezli olup akademinin özünde yer alan bilgiyi alma ve aktarma ilkesine hizmet etme amacını taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara gösterilen özen, ders veren hocaların seçiminde de gösterilmekte ve her bir konunun uzmanını öğrencilerle buluşturmak için titizlikle çalışılmaktadır.

Akademik hayatın dinamiklerini tanımak isteyen öğrenciler, proje dersleriyle disiplinlerarası çalışmaları takip ederek çok yönlü düşünme yönünde kendilerini geliştirmeye çabalamaktadırlar. Türkiye’de yürütülen akademik çalışmaların niteliği ve sistemiyle birlikte farklı ülkelerde benimsenen akademik yaklaşımların ve çalışma disiplinlerinin takip edilmesi, araştırma konularına nitelik kazandırması açısından bu yoldaki araştırmacılar için ayrı bir önem taşımaktadır. Buradan hareketle, “Sosyal Bilimlerde Yurt Dışı Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Tecrübeleri” teması altında gerçekleştirilen ders serileri 2021 Yaz Programı ile sistematik olarak başlamış oldu. Derslerde sosyal bilimlerin farklı alanlarında lisansüstü çalışmalar yürütmüş veya yürütmekte olan tecrübeli araştırmacıların anlatımıyla farklı ülkelerde eğitim ve araştırma uygulamalarının sistemleri, imkanları, avantajları ve dezavantajları üzerinde detaylıca duruldu. Bu derslerde eğitim alınan ülkenin felâfesi ve vizyonu, sosyal bilimler çalışmalarının nasıl yürütüldüğü ve araştırmacının söz konusu ülkedeki tecrübesi ve yeni araştırmacılara önerileri öne çıkarıldı. Yurt dışı eğitim ve araştırma tecrübelerini konu alan dersler, araştırmacının teorik anlatımından ziyade yurt dışı eğitim ortamının çalışmalara katkısı ve araştırmacının gözlemlerini aktarması nedeniyle içerik ve etki bakımından eş-

siz bir yere sahip oldu. Bu derslerin bir meyvesi olan çalışmamız, konuya ilgili okuyucular için literatürde önemli bir eksiği kapatma ve yurt dışı eğitimlerinde yeni açılımlar sağlama hedefini taşımaktadır.

Sosyal bilimler alanlarında yurt dışı eğitimi düşünen yeni araştırmacılara yol gösterme ve Türkiye'deki uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlama potansiyeli taşıyan bu derslerin iki kapak arasında siz okuyucular ile buluşması bizi oldukça heyecanlandırmaktadır. Çalışmamız sadece yaptığımız derslerin kitaplaşmasından ibaret olmayıp, bazı hocalarımızın kitabımıza müstakil olarak bölüm yazmasıyla şekillendi. Kitabımızda yer almayan ülkelere yeni baskılarda yer vermeyi ümit ediyoruz.

Bu süreçte projemize ve bu kitabın oluşumuna disiplinli ve titiz çalışmasıyla en büyük katkıyı sunan Emir Kaya hocamıza sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca kitabın şekillenmesine tavsiyeleri ve referanslarıyla katkı sunan Abdullah Başaran, Mehmet Akif Koç, Mahmut Yusuf Mahitapoğlu, Luay Hatem Yaqoob ve İsa Güceyüz hocalarımıza şükranlarımı sunuyorum. Araştırmalarını ve araştırmalarının hikayelerini bizlerle paylaşan bölüm yazarlarımızı teşekkürü ayrıca hak etmektedirler. Derslerin metne aktarımında ve bu metinlerin düzenlenmesinde oldukça emek gösterdiğine şahit olduğum Betül Kalender'e özellikle teşekkür ederim. Projemizin yazarı ve bu kitap serisinin fikir babası Abdullah Yasir Can'a, kitapların yayın sürecinde destek olan Cüneyt Yaşar'a ve birlikte çalışmaktan büyük keyif aldığım koordinasyon ekibime gönülden teşekkür ederim. Son olarak en büyük teşekkür, bizleri bu değerli çatı altında birleştirerek düşünce dünyamızı zenginleştirme fırsatı sunan kurucu müdürümüz Tuncer Namlı'ya ve bu zenginliği daha geniş kitlelere sunma noktasında desteğini esirgemeyen FCR Yayın Grubu Editörü Hüseyin Nazlıaydın'adır.

Hayrunnisa DÜZGÜN
Proje Koordinatörü

ÖN SÖZ

Emir KAYA*

1826 yılında Fransa'ya ilk defa öğrenci göndermemizin üzerinden iki yüz yıl geçti. İki yüz yılda binlerce seçkin öğrenci Türkiye'nin her ne sorunu varsa anlamış ve çözmüş olmalıydı. Batılı olunacaksa Batılı olunmalı, Doğu-Batı arasında düzgün bir senteze ulaşılabilecekse de ulaşılmalıydı. Her ikisi de olmadı. Aksine, transfer ettiğimiz fakat adapte edemediğimiz –adapte edilmesi belki de imkansız veya yararsız– şeylerle daha da kimliksiz, istikrarsız ve tekinsiz bir toplum olduk.

Sebep, yurt dışına açılmış insanların yetersizliği midir? Elbette hayır. Mamafih hiçbir millet, malumat yığınağı formel kafalarla atılıma geçmez. Bilim insanları dahi kendilerine ruh verecek bir habitata muhtaçtır. İyi eğitilmiş insanların gereken katkıyı yapabilmeleri için doğru zihniyetin ve kültürün hazır bulunması, fikir insanlarınca uzun zamandır işleniyor olması lazımdır. Fikriyat altyapısı olgun olmadığında yurt içi veya dışı öğrenimle esaslı bir dönüşüm gerçekleşecek değildir. Büyük milletler, bir grup sahil tefekkür insanının açtığı yolda binlerce bilim, sanat, ticaret, siyaset insanının çalışmasıyla büyümüşlerdir. Ham fikir altyapısı üzerinde çok çalışarak değil. Prestij göstergeleri, ödüller, diplomalar, yabancı dil vb. tahsil ederek değil.

Yurt dışı öğreniminin başından beri açmazı şu oldu: Hükümetlerimiz, yurt dışından alınıp Türkiye'ye getirilecek şeyleri, teknik unsurlar olarak algıladılar. Avrupa'da bir makine vardı, Türkiye'de yoktu, o makine tüm parçalarıyla birlikte öğrenilip Türkiye'ye getirildiğinde aktarım gerçekleşmiş olacaktı. İktisat,

* Prof. Dr., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı.

hukuk, psikoloji, sosyoloji konuları bile böyle algılandı. Bu zihniyetin neticesi, yurt dışına teknisyen tabiatlı insanları göndermek ve yurt dışından da nitelikli teknisyen beklemek olmuştur. Rahatlıkla söyleyebiliriz ki iki yüz yıldır yurt dışına giden öğrenci kitlesinin büyük bir kısmı, yurt dışında sahiden farklı olarak neyin var, neyin yok, yine Türkiye’de sahiden farklı olarak neyin var, neyin yok olduğunu layığıyla anlamamıştır. Anlayanların bir kısmı Türkiye’ye döndüklerinde karşılaştıkları kalıplara artık yabancılaşmış, yabancılaşmaları yüzünden faydalı olma şanslarını azaltmışlardır. Böylesi ülkemizdeki yanlış kalıplara uyduklarında idraklerine ihanet etmiş olurlar. Uymadıklarında ise sosyal uyumsuzlukla lanetlenmekte, yine gerektiği gibi faydalı olamamaktalar.

Evet, Türkiye’nin yetkin insanlardan gerektiği gibi faydalanamaması kronik bir sorundur. Diğer tarafta, “Nasıl olsa faydalı olamıyoruz” hissiyle Batı hayranlığına savrulan, acınası bir şekilde kendinden ayırma ve ötekine öykünme psikolojisine bürünen cahil diplomalılar Türkiye’de Batı menşeli eğitim ve düşünme modellerine tepkiselliği artırmıştır. Sonuç olarak Batı, bir yandan bilgi ve ilham kaynağı, diğer yandan dejenerasyon ve ihanet kaynağı olarak görülmüştür. Öğrencilerin Batı’ya gönderilmelerine paralel olarak Batı’da eğitim almalarının şüpheyle karşılanması bir yerel refleks olarak güç kazanmıştır. Yurt dışı eğitim yararlı olduğu kadar da zararlı potansiyellere sahip görüldüğünde, yurt dışı formasyonlular kurulu düzene tehdit olarak algılandıklarında ülkenin kaynakları israf edilmiş olmakta, meseleleri derinlemesine kritik etme ve tazelenme imkanı pek kalmamaktadır.

Hemen hiçbir olguyu artısıyla eksisiyle yerli yerine oturtamıyor, göz alıcı imajlarla şaibeli hislerin raksı içinde, güzel ve faydalı olabilecek potansiyelleri etkisizleştirmeyi bir şekilde başarıyoruz. Yurt dışında öğrenim görmüş insan kitlemiz de böyle bir potansiyelimizdir. Ülkemizin nitelikli insan gücünün önemli bir

kısmını oluşturan yurt dışı eğitimliler, özellikle de bu kitlenin kamuda çalışan kesimi, memlekette kol gezen tozlu düşünceler hortumu tarafından yutulmakta veya savrulmaktalar. Sonuç, harcanan kaynakların ve olağanüstü emeğin verimsizliğidir. Türkiye'deki verimsizlik gerçeği karşısında yurt dışına gidenler çoğalırken geri dönmeyen eğitilmiş insan gücünde de ürkütücü bir artış olmuştur.

Biz Türkler fazlasıyla pragmatik, yaptığımız işin felsefesine, zihinsel olgunluğa yeterince önem vermeyen bir milletiz. Zihinsel berraklığı bulduğumuz konularda atak ve sonuç alıcıyız. Beraklaşamadığımız durumlarda ise kilitlemiş gibi statükonun devamına hizmet ederiz ki iki yüz yıldır devam eden bulanıklığımızın ardı ardına dogmalar hikayesi olması bu yüzdendir. Acı kırılmalarla statükolar yıkılır, derhal yeni statükolar kurulur. Özünde yeni mi eski mi olduğu anlaşılamayan tuhaf dengeler oluşur. Örneğin rejim değişir, anayasalar değişir, hükümetler değişir ama yurt dışına öğrenci gönderme, gönderilen öğrenciler geri geldiğinde onları statükoya uydurma eğilimi değişmez. Verimsizlik değişmez.

Bu gibi açmazlar daha fazla mühendisle, doktorla, askerle aşılabilecek sorunlar değildir. Maalesef Türkiye'nin ayarları ekseriyetle asker ve mühendis gibi teknisyen insanlar tarafından oluşturulagelmıştır. O kadar ki sosyal bilimci olması beklenen hukukçu ve iktisatçı gibi meslek erbabı bile işlerinin bir tür sosyal sanatkarlık olması gerektiğinden habersiz, onlar da mühendis olmuş, cerrah olmuş durumdalar. Latif, ince, saplantısız, adil görüşü o kadar kaybettik ki, toplumu operasyon tezgahı olarak gören teknik bakışlılar şöyle dursun, sosyal bilimcilerin bile kültürü şifalandırma özelliği kalmadı. Yine de katı formülcü, asosyal mesleki zihniyetler karşısında sosyal bilimlere ve bilimcilere muhtacız. Geniş ve esnek düşünen, önündeki problemin eczasını engin mükteabatıyla kendisi hazırlayabilen, diğer bir deyişle hazır ilacı hazır raftan indirmeyen insanlar yetişecekse ancak hür

sosyal bilim ve sosyal felsefe mahfillerinde yetişecektir. Emir komuta yapıları içinde değil. Bürokratik katmanlar içinde değil.

Günümüzün teknolojik imkanları karşısında yurt dışı öğrenimin anlamı değişmiştir. Artık en büyük avantaj, yurt dışındaki ne akademisyenler ne de kütüphanelerdir. Asıl avantaj; bireyin açılım, değişim ve özgürlük atmosferini tecrübe etmesidir. Başka bir ülkeye çıkmakla zihin egzersizlerine başlayan insanların döndüklerinde bu ülkeye katacakları şey, bilgiden ziyade kamil bir özgürlük bilinci ve hür şahsiyetle iç içe geçmiş profesyonel mizaç olmalıdır. Yurt dışı öğrenimi bilgi ve statüden ziyade sağlıklı düşünme ve iş görme kültürüne ilham kaynağı olarak görebilsedik iki yüz yıllık maceramız kesinlikle daha farklı olurdu.

Netice olarak, nitelikli gençler yurt dışına öğrenime gidiyor; bir kısmı oralarda kalıp ülkeye ciddi bir değer katamamış, pek azı haric insanlığa da ciddi bir katkı sağlayamamış, müreffeh yaşayan kalifiye elemanlar olarak kendi maddi hayatlarını kırtarmış oluyorlar. Diğer bir kısmı ise Türkiye'ye dönüp geldiklerinde faydalı olacakları bir köke aşılanamamış oluyorlar. Daha çok öğrenci göndererek bu sorunu aşmak mümkün olmadığı gibi öğrenci göndermemenin iyi olacağını söylemek de mümkün değildir. Yurt dışı eğitimin daha olgun bir kafa yapısıyla düşünülüp planlanması elzemdir. Bunun için de, diğer pek çok alanda olduğu gibi, teknik disiplin ve yaklaşımların yol açtığı katı ve yüzeysel formasyondan sıyrılmak, sosyal ve beşeri hayata özgü bir bilgelikle, kültür hekimliği nosyonuyla meselelere yaklaşmak gerekmektedir.

Sosyal bilimlere ve felsefelere verilen önemin artması, muhtaç olduğumuz dönüşümün zorunlu bir ayağıdır. Kendi düşünce yağımızla kavrulacak duruma gelmediğimiz için yurt dışından beslenmek maalesef halen bir zorunluluktur. Bu beslenmenin bizi bağımlı, kendi üretmez, kendine yetemez hale getiren yönlerinin olduğunu fark etmeliyiz. Hamlığa alet edilen yerlilik heveskarlığının bir bataklık olduğunu da fark etmeliyiz. Ve nihayet bu açmazın bizim kendi problemimiz olduğunu, kendi içimize

dönerek aşılabilceğini fark etmeliyiz. Ta ki kendisiyle ve başkasıyla en sağlıklı ilişkiyi kurabilen aydınlar olalım.

Elinizdeki kitap, yurt dışı öğrenim trendinin hız kesmediği ülkemizde gerek kurumların gerekse kişilerin daha bilinçli tercihler yapmalarına katkı sunmak için hazırlandı. Pek çok meselelerin eğrisi ve doğrusu dışında bir de Türkiye'ye uyumu gibi bir boyutu bulunuyor. Örneğin dünya genelinde melez uzmanlaşma fazlasıyla teşvik edilirken ve bunun doğruluğu Türkiye'de de her geçen gün kabul edilirken yurt dışında disiplinlerarası eğitim alanların Türkiye'de uyum sağlayabilecekleri kariyer çizgileri bulunmadığında problemlerin kağıt üstünde çözülemeyeceği çok net görülüyor. Taşıma suyla değirmen düzgün dönmüyor. Dönse bile bize ait olmuyor, başkasına hizmet ediyor. Maalesef halen su taşımaktan başka yolumuz da bulunmuyor çünkü hariçten su taşınmadığında değirmen neredeyse hiç dönmüyor, döndürülüyor, olduğu yerde köhnüyor. Uzun sözü kısası, yerel olanla; küresel bilinçle ama milli duygularla, yerine göre kavga vermek zarureti devam ediyor. Küresel dalgalara karşı teyakkuzda olma zarureti de devam ediyor.

Bölüm yazarlarımızdan mümkün olduğunca şu sorular ışığında metinlerini kaleme almalarını istedik: Yurt dışındaki öğreniminizi ve çalışmalarınızı nasıl özetleyebilirsiniz? Oradaki akademik, kurumsal ve toplumsal çevrenin yaptığınız çalışmanın şekillenmesine ve gidişatına etkisi nasıl oldu? Tecrübe ettiğiniz ülke ve kurumlarda bariz bir eğitim felsefesinin ve vizyonunun varlığına tanık oldunuz mu? Eğitim politikalarının şekillenmesinde belirli kaynaklar veya tutarlılık söz konusu mudur? Lisans eğitiminin modellenmesi nasıldır? Üniversite yapılanması nasıldır? Üniversitelerde sosyal bilimler, özellikle lisansüstü programlar nasıl konumlandırılmıştır? Lisansüstü eğitim ve araştırmanın çıktıları olarak neler hedeflenmektedir? Lisansüstü çalışma yapmanın avantaj ve dezavantajları olmuş mudur? Ülke, dil, kültür veya yaklaşım kaynaklı olarak karşılaştığınız problemler neler-

dir? Söz konusu ülkede öğrenim görmeyi ve araştırma yapmayı düşünenlere tavsiyeleriniz nelerdir?

Bölüm yazarlarının sosyal bilim branşlarında farklı ülkelerde yaptıkları lisansüstü çalışmalardan hareketle hazırlamış olduğumuz bu kitabın yurt dışında eğitim ve araştırma konusunda yol gösterici olmasını ümit ediyoruz. Lisansüstü çalışmaların sadece formel yönünün değil, lisans öğreniminden ve daha alt katmanlardan itibaren –artısıyla eksisiyle– bir yaklaşım meselesi olarak sunulması, kitaba derinlik katmanın ötesinde yurt dışı eğitimi düşünenlere daha isabetli fikirler verme ve Türkiye’deki anlayış ve uygulamaları geliştirme potansiyelini haizdir.